

Nefndasvið Alþingis
B.t. Allsherjar- og menntamálanefnd Alþingis
Austurstræti 8-10
101 Reykjavík

26. mars 2024

Umsögn ÖBÍ réttindasamtaka (ÖBÍ) um frumvarp til laga um dánaraðstoð. Mál nr. 771.

Líkt og við meðferð á öllum þinglegum málum leggur ÖBÍ áherslu á að þess verði gætt í lengstu lög að þingmenn leitist við að samræma frumvarpið ákvæðum samnings Sameinuðu þjóðanna um réttindi fatlaðs fólks. Í 10. gr. samningsins er áréttað að sérhver manneskja eigi eðlislægan rétt til lífs og skulu aðildarríki gera allar nauðsynlegar ráðstafanir til þess að tryggja að fatlað fólk fái notið hans á árangursríkan hátt til jafns við aðra.

Í umfjöllun um málefni dánaraðstoðar hefur verið bent á sérstök sjónarmið hvað varðar fatlað fólk, m.a. af hálfu Mannréttindaskrifstofu Sameinuðu þjóðanna. Fyrst og fremst leggur ÖBÍ því áherslu á að í meðförum Alþingis á frumvarpinu yrðu sjónarmið er varða þessa hópa virt í hvívetna og áhrif frumvarpsins á þá könnuð sérstaklega.

Í almennum athugasemdum í frumvarpinu kemur fram að framkvæmdar hafi verið kannanir á viðhorfi til dánaraðstoðar á Íslandi á meðal almennings, lækna, hjúkrunarfræðinga, sjúkraliða og sjúklinga. Ekki virðast liggja fyrir upplýsingar um viðhorf nánar tilgreindra hópa sem efni frumvarpsins kann að varða, sbr. það sem segir hér að ofan. Mælist ÖBÍ til þess að flutningsmenn frumvarpsins stuðli að því að viðhorf og sjónarmið slíkra hópa verði könnuð og lögð til grundvallar.

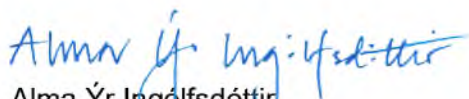
ÖBÍ bendir á að greinargerð með frumvarpinu er efnislítill. Um er að ræða gríðarlega vandmeðfarið og flókið mál sem krefst þess af þeim sem mæla fyrir því að upplýsa yfirvöld, umsagnaraðila og þá sem efni frumvarpsins kann að snerta með beinum hætti um kosti þess og galla sem mest má. Að mati ÖBÍ þurfa mun ítarlegri upplýsingar að liggja fyrir en nú er og mun ítarlegri og breiðari umræða að hafa átt sér stað. Meðal þess sem upplýsa má betur um er reynsla þeirra ríkja sem hafa heimilað dánaraðstoð

og þau vandamál sem komið hafa upp hjá slíkum ríkjum í tengslum við löggjöf þess efnis, þ.m.t. hvað stöðu fatlaðs fólks varðar.

ÖBÍ leggur ríka áherslu á að verði frumvarpið tekið til þinglegrar meðferðar verði allra leiða leitað til að girða fyrir að lög sem kynnu að vera sett á grundvelli frumvarpsins skapi grundvöll fyrir að einstaklingar í viðkvæmri stöðu, þ.m.t. fatlað fólk, verði fyrir eða upplifi þrýsting vegna tilvistar slíkra laga. Leggja bæri alla áherslu á að undirstrika yfirráð hlutaðeigandi yfir eigin lífi og líkama.

Ekkert um okkur án okkar!

Með vinsemd og virðingu,

Alma Ýr Inggólfssdóttir
formaður ÖBÍ

Sigurður Árnason
lögfræðingur ÖBÍ